

TR 83 BÖLGESİ İÇERİSİNDE TEMEL GÖSTERGELER İTİBARIYLA ÇORUM İLİNİN YERİ

Çorum İli sahip olduğu güçlü imalat sanayi ile bulunduğu bölgeye hakim bir şehirdir. Çorum İli imalat sanayinde; kiremit-tuğlu, un ve imalat sanayi, demir-çelik döküm, bakır-çinko ve magnezyum alaşımları, otomotiv yan sanayi, oto-radyatör ve oto kaloriferi, vitrifiye ve seramik ürünleri, iplik, tekstil, ayakkabı, dokuma, şırınga, cerrahi eldiven, medikal cihaz ve ekipmanlar, kâğıt, ambalaj, mukavva karton kutu ve viol, yem, kümes hayvancılığı ve yumurtacılık, makarna, şeker, süt ve süt ürünleri, lavaş ekmeği, gıda paketlenme ve ambalaj, kereste-mobilya, palet, kilitli parke taşı, bordür ve büz, blok mermer, hazır beton tesisleri, derz dolgu (beyaz kalsit) seramik ve fayans yapıştırıcı, kireç, çimento, paketlenme tesisleri, kimyasal cam dübel, temperli (şekilli) cam, kozmetik gibi 450'ye yakın sanayi sektöründe üretim yapılmaktadır(ÇTSO, Ekonomik Rapor, 2017).

Çorum İli'nde Çorum TSO'na kayıtlı faal hizmet veren 3703 işletme bulunmaktadır. Bu işletmelerin 131'i ihracat yapmaktadır. Çorum ilinin 2016 yılı ihracat miktarı 145.155 bin\$ olarak gerçekleşmiştir.

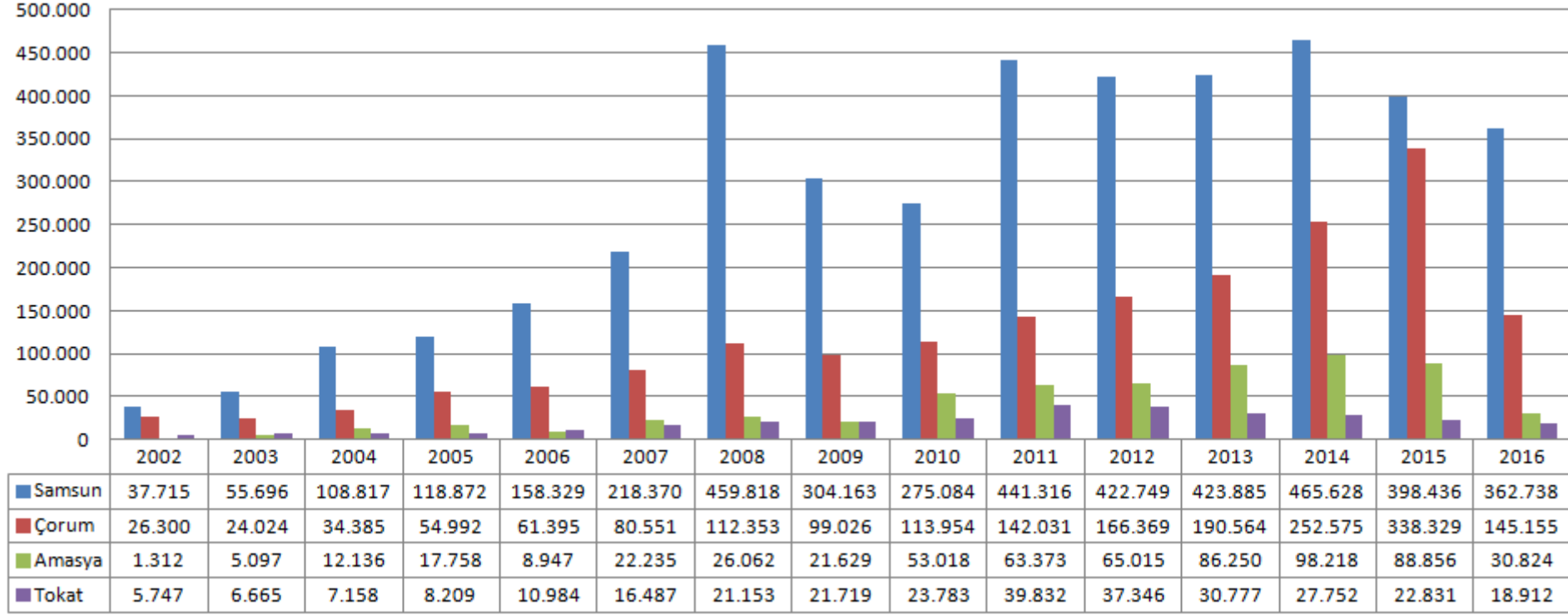
Samsun, Çorum, Amasya ve Tokat illerini kapsayan TR 83 Bölgesi 37.937 km²'lik yüzölçümüyle Türkiye yüzölçümünün %4,9'unu kapsamaktadır. TR 83 Bölgesi içerisinde Çorum'un Nüfus, Dış Ticaret, İstihdam ve Kurulan/Kapanan Şirket istatistikleri, ihracatçı firma sayısı, çiftçi ve esnaf sayısı, yaşam endeksi açısından ayrıntılı veri analizleri aşağıdaki bölümlerde yer almaktadır:

Tablo 1: TR83 Bölgesi İhracat Rakamlarındaki Değişim%(2002-2016)(Bin\$)

TR83	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Samsun	37.715	55.696	108.817	118.872	158.329	218.370	459.818	304.163	275.084	441.316	422.749	423.885
Çorum	26.300	24.024	34.385	54.992	61.395	80.551	112.353	99.026	113.954	142.031	166.369	190.564
Amasya	1.312	5.097	12.136	17.758	8.947	22.235	26.062	21.629	53.018	63.373	65.015	86.250
Tokat	5.747	6.665	7.158	8.209	10.984	16.487	21.153	21.719	23.783	39.832	37.346	30.777
Toplam	71.074	91.482	162.496	199.831	239.655	337.643	619.386	446.537	465.839	686.552	691.479	731.476
TR83	2014	2015	2016	Değişim% 2015/2016	Değişim% 2011/2016							
Samsun	465.628	398.436	362.738	-8,96	-17,81							
Çorum	252.575	338.329	145.155	-57,1	-2,20							
Amasya	98.218	88.856	30.824	-65,31	-51,36							
Tokat	27.752	22.831	18.912	-17,17	-52,52							
Toplam	844.173	848.452	557.629	-34,28	-19,36							

Kaynak: TOBB, 2016 yılı verilerinden geliştirilmiştir.

Şekil 1: TR83 Bölgesi İhracat Rakamlarındaki Değişim Grafiği(2002-2016)

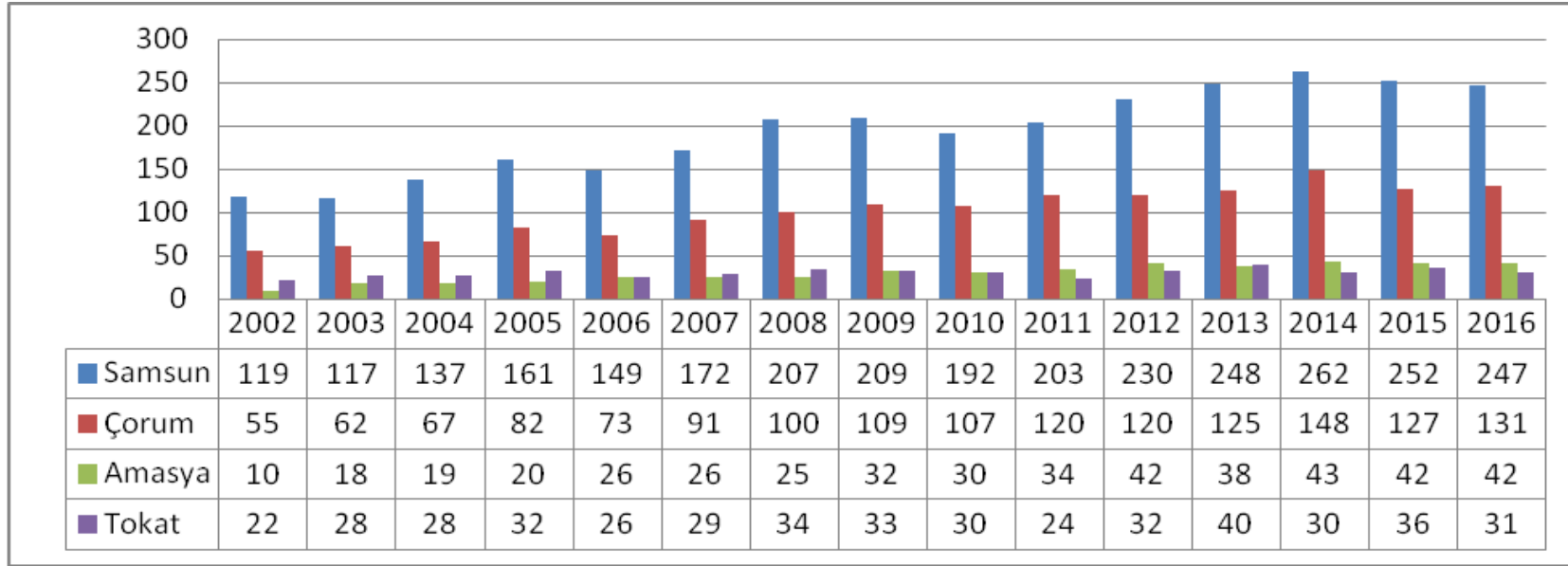
Tablo 1 ve Şekil 1'in verileri incelendiğinde; TR83 Bölgesinde 2011-2016 dönemine ait beş yıllık ve 2015-2016 dönemine ait bir yıllık ihracat rakamlarının bölge genelinde azaldığı görülmektedir. TR83 Bölgesinde ihracat son bir yıl içerisinde %34, son bir yıl içerisinde %19 oranında azalma göstermiştir. TR83 Bölgesi içerisinde yıllık bazda Samsun ili ihracat oranı %9, Çorum ili ihracat oranı %57, Amasya ili ihracat oranı %65, Tokat ili ihracat oranı %17 oranında azalmıştır. Son beş yılda ise Samsun ilinde ihracat oranı %18, Çorum ilinde ihracat oranı %2, Amasya ilinde ihracat oranı %51, Tokat ilinde ihracat oranı %53 oranında azalmıştır. İhracat, bir yıllık süreçte TR83 Bölgesi içerisinde en fazla Amasya ilinde gerilerken, son beş yıllık süreçte en fazla Tokat ilinde gerilemiştir. Yıllık bazda gerileme en düşük Samsun ilinde, son beş yıllık süreçte ise gerileme en düşük Çorum ilinde yaşanmıştır.

Tablo 2: TR83 Bölgesi İhracatçı Firma Sayısındaki Değişim%(2002-2016)

TR 83	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Samsun	119	117	137	161	149	172	207	209	192	203	230	248	262	252	247
Çorum	55	62	67	82	73	91	100	109	107	120	120	125	148	127	131
Amasya	10	18	19	20	26	26	25	32	30	34	42	38	43	42	42
Tokat	22	28	28	32	26	29	34	33	30	24	32	40	30	36	31
<u>Toplam</u>	<u>206</u>	<u>225</u>	<u>251</u>	<u>295</u>	<u>274</u>	<u>318</u>	<u>366</u>	<u>383</u>	<u>359</u>	<u>381</u>	<u>424</u>	<u>451</u>	<u>483</u>	<u>457</u>	<u>451</u>
TR 83	Değişim%	Değişim%													
	2015/2016	2011/2016													
Samsun	-1,98	21,67													
Çorum	3,15	9,17													
Amasya	0	23,53													
Tokat	-13,89	29,17													
<u>Toplam</u>	<u>-1,31</u>	<u>18,37</u>													

Kaynak: TOBB, 2016 yılı verilerinden geliştirilmiştir.

Şekil 2 : TR83 Bölgesi İhracatçı Firma Sayısındaki Değişim Grafiği (2002-2016)

Tablo 2 ve Şekil 2'nin verileri incelendiğinde; TR83 Bölgesinde ihracatçı firma sayısının 2015-2016 döneminde %1,3 oranında azaldığı, 2011-2016 dönemine ilişkin son beş yıllık süreçte ise %18 oranında arttığı görülmektedir. İhracatçı firma sayısının son bir yıl içerisinde TR83 Bölgesinde, Samsun ilinde %2, Tokat ilinde %14 oranında azaldığı, Çorum ilinde ise %3 oranında arttığı söylenebilir. Amasya ilinde ise son bir yıl içerisinde ihracatçı firma sayısında bir değişme olmamıştır. Son beş yıllık süreçte ise TR83 Bölgesindeki illerde ihracatçı firma sayısının Samsun ilinde %22, Çorum ilinde %9, Amasya ilinde %24, Tokat ilinde %29 oranında artmasına rağmen, ihracat miktarında son beş yıl içerisinde gerek bölge gerekse il bazında gerileme yaşandığı söylenebilir.

Tablo 3: TR83 Bölgesi Dış Ticaret Değerlerindeki Değişim%(2010-2015)

(Bin\$)	Samsun			Çorum			Amasya			Tokat		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
İhracat	423.885	465.628	398.436	190.564	252.575	338.329	86.250	98.218	88.856	30.777	27.752	22.831
İthalat	767.694	786.697	670.485	116.718	302.019	291.622	27.307	38.490	28.040	21.957	20.883	25.793
Dış Ticaret Hacmi	1.191.579	1.252.325	1.068.921	307.282	554.594	629.951	113.557	136.708	116.896	52.734	48.635	48.624
İhracat/İthalat(%)	55,22	59,19	59,43		83,63							88,52
İthalat/İhracat(%)				61,25		86,19	31,66	39,19	31,56	71,34	75,25	
Değişim% (2014/2015)			-14,65			13,59			-14,49			-0,02

Kaynak: TOBB, 2016 yılı verilerinden geliştirilmiştir.

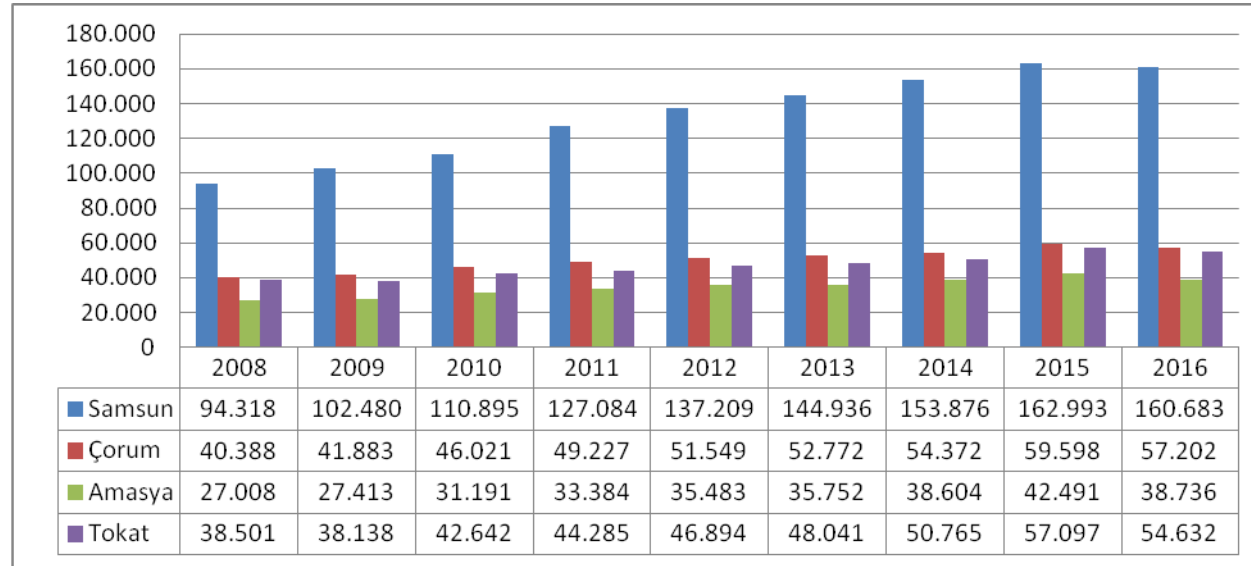
Tablo 3'ün verileri incelendiğinde; TR83 Bölgesinde yer alan illerde Samsun ili dışındaki tüm illerde ihracat fazlası olduğu görülmektedir. Çorum ve Amasya illerinde ihracatın ithalatı karşılama oranı 2015 yılı itibariyle sırasıyla %86,19 ve %31,56 olarak gerçekleşmiştir. Yıllık bazda 2014 yılına göre 2015 yılında TR83 Bölgesindeki Çorum ili dışındaki diğer illerde dış ticaret hacmi daralırken, Çorum ilinde %14 oranında artış yaşandığı görülmektedir. Çorum ilinde 2014 yılında ithalata göre ihracat miktarında azalma yaşanmasına rağmen, 2015 yılında ihracatın ithalatı karşılama oranı ve ihracat miktarı artış göstermiştir.

Tablo 4: TR 83 Bölgesi Çalışan Sayısındaki Değişim% (2008-2016)

TR 83	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Değişim(%) 2014/2015	2016	Değişim(%) (2015/2016)	Değişim(%) (2008/2016)
Samsun	94.318	102.480	110.895	127.084	137.209	144.936	153.876	162.993	5,92	160.683	-1,42	70,36
Çorum	40.388	41.883	46.021	49.227	51.549	52.772	54.372	59.598	9,61	57.202	-4,02	41,63
Amasya	27.008	27.413	31.191	33.384	35.483	35.752	38.604	42.491	10,07	38.736	-8,84	43,42
Tokat	38.501	38.138	42.642	44.285	46.894	48.041	50.765	57.097	12,47	54.632	-4,32	41,90
Toplam	200.215	209.914	230.749	253.980	271.135	281.501	297.617	322.179	8,25	311.253	-3,39	55,46

Kaynak: TOBB, 2016 yılı verilerinden geliştirilmiştir.

Şekil 4: TR 83 Bölgesi Çalışan Sayısındaki Değişim Grafiği(2008-2016)

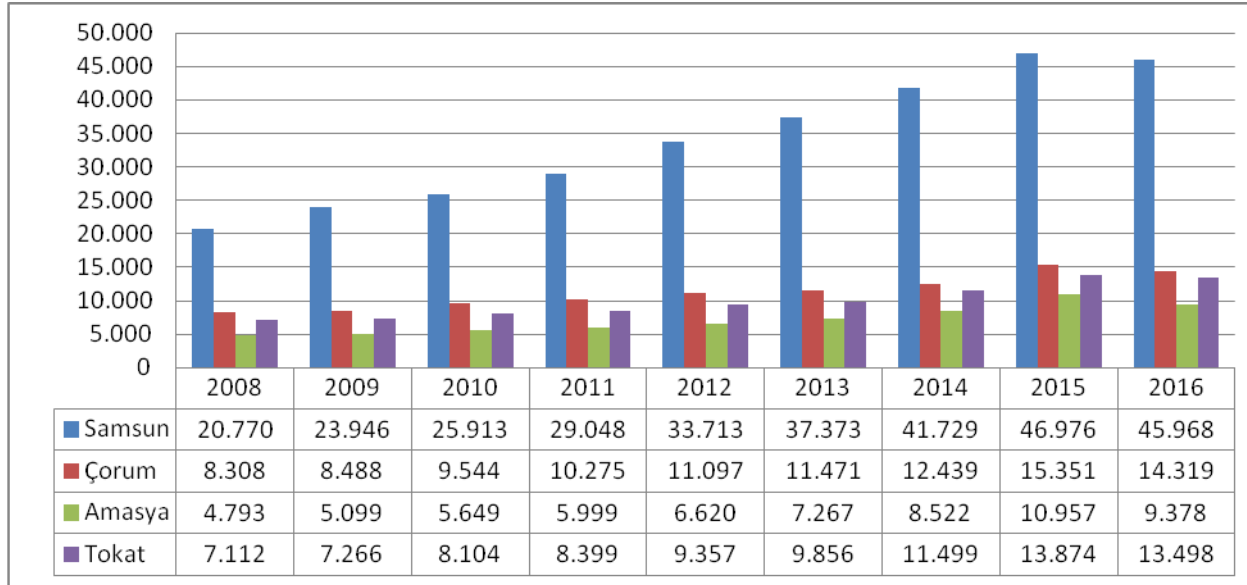
Tablo 4 ve Şekil 4'ün verileri incelendiğinde, TR83 Bölgesinde 2008/2016 yılları arasında geçen 8 yıllık dönem içerisinde çalışan sayısındaki değişim oranının hem il hem de bölge bazlı artış gösterdiği görülmektedir. En yüksek artış %70,36 oranıyla Samsun İli'nde gerçekleşmiştir. 2014/2015 döneminde çalışan sayısında en yüksek artış %12,47 oranıyla Tokat ilinde olurken, en düşük artış %5,92 oranıyla Samsun ilinde gerçekleşmiştir. Ülkede yaşanan genel konjonktürel gelişmeler nedeniyle 2015/2016 döneminde TR83 bölgesinde gerek il bazlı gerekse bölge bazlı olarak çalışan sayısında düşüş yaşandığı görülmektedir. Çalışan sayısında en yüksek düşüş %8,84 oranıyla Amasya ilinde yaşanırken, en düşük azalma%1,42 oranıyla Samsun ilinde gerçekleşmiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde TR83 Bölgesinde çalışan sayısındaki değişim oranının hem il hem de bölge bazlı olarak 2015 yılına kadar sürekli ve istikrarlı olarak arttığı görülmektedir.

Tablo 5: TR83 Bölgesi Sigortalı Kadın Çalışan Sayısındaki Değişim% (2008-2016)

TR 83	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Değişim(%) (2014/2015)	2016	Değişim(%) (2015/2016)	Değişim (%) (2008/2016)
Samsun	20.770	23.946	25.913	29.048	33.713	37.373	41.729	46.976	12,50	45.968	-2,15	121,32
Çorum	8.308	8.488	9.544	10.275	11.097	11.471	12.439	15.351	23,41	14.319	-6,72	72,35
Amasya	4.793	5.099	5.649	5.999	6.620	7.267	8.522	10.957	28,57	9.378	-14,41	95,66
Tokat	7.112	7.266	8.104	8.399	9.357	9.856	11.499	13.874	20,65	13.498	-2,71	89,79
Toplam	40.983	44.799	49.210	53.721	60.787	65.967	74.189	87.158	17,48	83.163	-4,58	102,92

Kaynak: TOBB, 2016 yılı verilerinden geliştirilmiştir.

Şekil 5: TR 83 Bölgesi Sigortalı Kadın Çalışan Sayısındaki Değişim Grafiği(2008-2016)

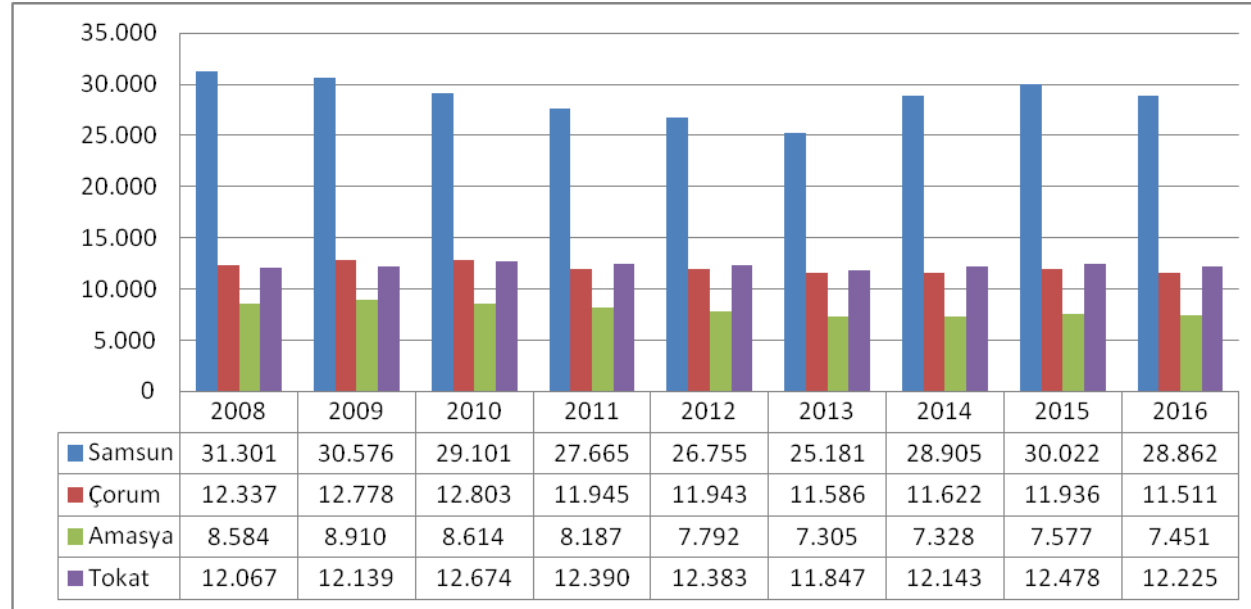
Tablo 5 ve Şekil 5'in verileri incelendiğinde TR83 Bölgesinde 2008/2016 dönemini kapsayan 8 yıllık süre içerisinde sigortalı kadın çalışan sayısının hem il hem de bölge bazlı olarak artış gösterdiği görülmektedir. 8 yıllık süre içerisinde sigortalı kadın çalışan sayısı en fazla artan il %121,32 oranıyla Samsun olmuştur. En düşük artış ise %72,35 oranıyla Çorum ilinde gerçekleşmiştir. Yıllık bazda 2014/2015 dönemi içerisinde sigortalı kadın çalışan sayısında hem il hem de bölge bazlı artışların yaşandığı, en yüksek artışın %28,57 oranıyla Amasya ilinde yaşandığı görülmektedir. En düşük artış ise %12,50 oranıyla Samsun ilinde gerçekleşmiştir. 2015-2016 dönemini kapsayan geçen bir yıllık süreçte ise sigortalı kadın çalışan sayısında gerek il gerekse bölge bazlı olarak düşüşlerin yaşandığı, en yüksek düşüşün %14,41 oranıyla Amasya ilinde gerçekleştiği söylenebilir. Sigortalı kadın çalışan sayısında en düşük azalma ise %2,15 oranıyla Samsun ilinde gerçekleşmiştir. TR83 Bölgesinde sigortalı kadın çalışan sayısının 2015 yılına kadar sürekli ve istikrarlı olarak artış gösterdiği görülmektedir.

Tablo 6: TR 83 Bölgesi Esnaf Sayısındaki Değişim% (2008-2016)

TR 83	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Değişim(%) (2014/2015)	2016	Değişim(%) (2015/2016)	Değişim (%) (2008/2016)
Samsun	31.301	30.576	29.101	27.665	26.755	25.181	28.905	30.022	3,86	28.862	-3,86	-7,79
Çorum	12.337	12.778	12.803	11.945	11.943	11.586	11.622	11.936	2,70	11.511	-3,56	-6,70
Amasya	8.584	8.910	8.614	8.187	7.792	7.305	7.328	7.577	3,40	7.451	-1,66	-13,20
Tokat	12.067	12.139	12.674	12.390	12.383	11.847	12.143	12.478	2,76	12.225	-2,03	1,31
Toplam	64.289	64.403	63.192	60.187	58.873	55.919	59.998	62.013	3,36	60.049	-3,17	-6,60

Kaynak: TOBB, 2016 yılı verilerinden geliştirilmiştir.

Şekil 6: TR 83 Bölgesi Esnaf Sayısındaki Değişim Grafiği(2008-2016)

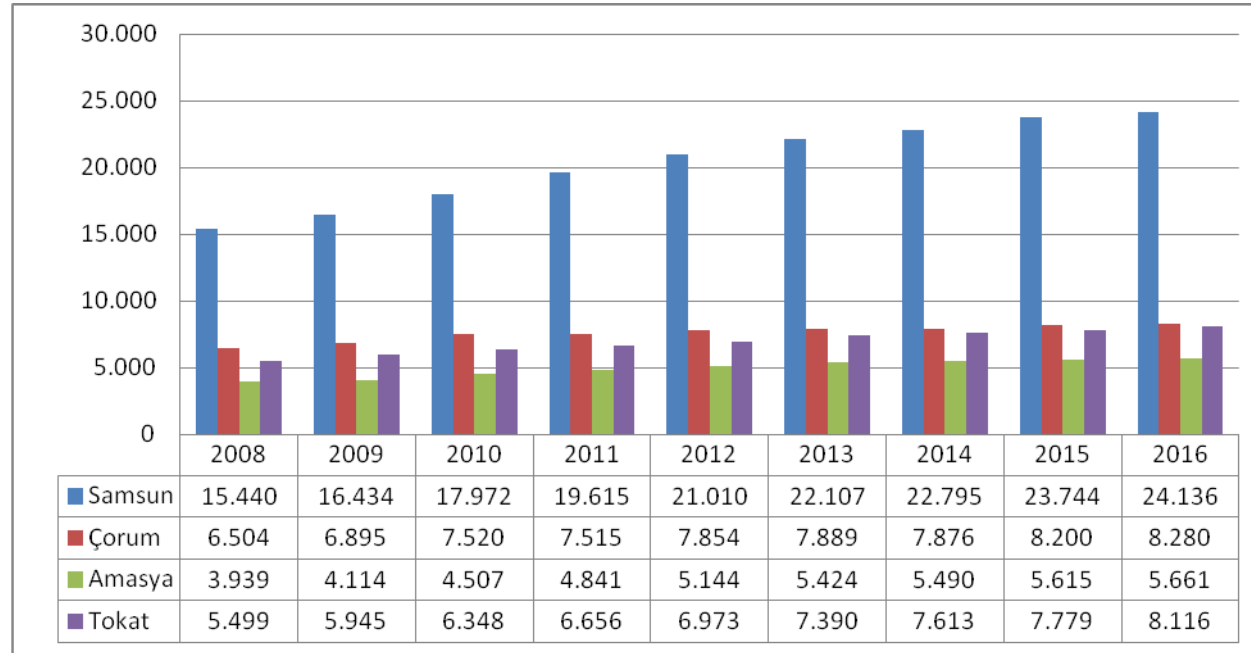
Tablo 6 ve Şekil 6'nın verileri incelendiğinde; TR83 Bölgesinde 2008/2016 dönemini kapsayan 8 yıllık süreçte esnaf sayısında dalgalı bir değişim yaşandığı görülmektedir. 2008 yılına göre 2016 yılında esnaf sayısı bölge bazlı %6,60 oranında azalma gösterirken, bölge içerisinde sadece Tokat ilinde %1,31 oranında artış olduğu görülmektedir. 2014/2015 dönemini kapsayan bir yıllık süreçte TR83 bölgesinde esnaf sayısında hem il hem de bölge bazlı artışların olduğu söylenebilir. Bu süreçte bölge içerisinde en fazla artış %3,86 oranıyla Samsun ilinde, en düşük artış %2,70 oranıyla Çorum ilinde gerçekleşmiştir. 2015/2016 dönemini kapsayan bir yıllık süreçte ise esnaf sayısında gerek bölgesel, gerekse il bazlı azalmaların yaşandığı görülmektedir.

Tablo 7: TR83 Bölgesi İşyeri Sayısındaki Değişim%(2008-2016)

TR 83	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Değişim(%) (2014/2015)	2016	Değişim(%) (2015/2016)	Değişim (%) (2008/2016)
Samsun	15.440	16.434	17.972	19.615	21.010	22.107	22.795	23.744	4,16	24.136	10,98	56,32
Çorum	6.504	6.895	7.520	7.515	7.854	7.889	7.876	8.200	4,11	8.280	0,98	27,31
Amasya	3.939	4.114	4.507	4.841	5.144	5.424	5.490	5.615	2,28	5.661	0,82	43,72
Tokat	5.499	5.945	6.348	6.656	6.973	7.390	7.613	7.779	2,18	8.116	4,33	47,59
Toplam	31.382	33.388	36.347	38.627	40.981	42.810	43.774	45.338	3,57	46.193	1,89	47,20

Kaynak: TOBB, 2016 yılı verilerinden geliştirilmiştir.

Şekil 7: TR 83 Bölgesi İşyeri Sayısındaki Değişim Grafiği(2008-2016)

Tablo 7 ve Şekil 7'nin verileri incelendiğinde; TR83 Bölgesinde 2008/2016 dönemini kapsayan 8 yıllık süreçte işyeri sayısında hem il hem de bölge bazlı olarak sürekli ve istikrarlı bir artışın yaşandığı söylenebilir. Bu süreçte iş yeri sayısında en yüksek artış %56,32 oranıyla Samsun ilinde gerçekleşirken, en düşük artış %27,31 oranıyla Çorum ilinde gerçekleşmiştir. 2014/2015 ile 2015/2016 dönemlerini kapsayan 1 yıllık süreçlerde de işyeri sayısı hem il hem de bölge bazlı artış göstermiştir. 2014/2015 döneminde işyeri sayısı artışı en düşük olan il %2,18 oranıyla Tokat olurken, 2015/2016 döneminde işyeri sayısı artışı en düşük olan il %0,82 oranıyla Amasya olmuştur.

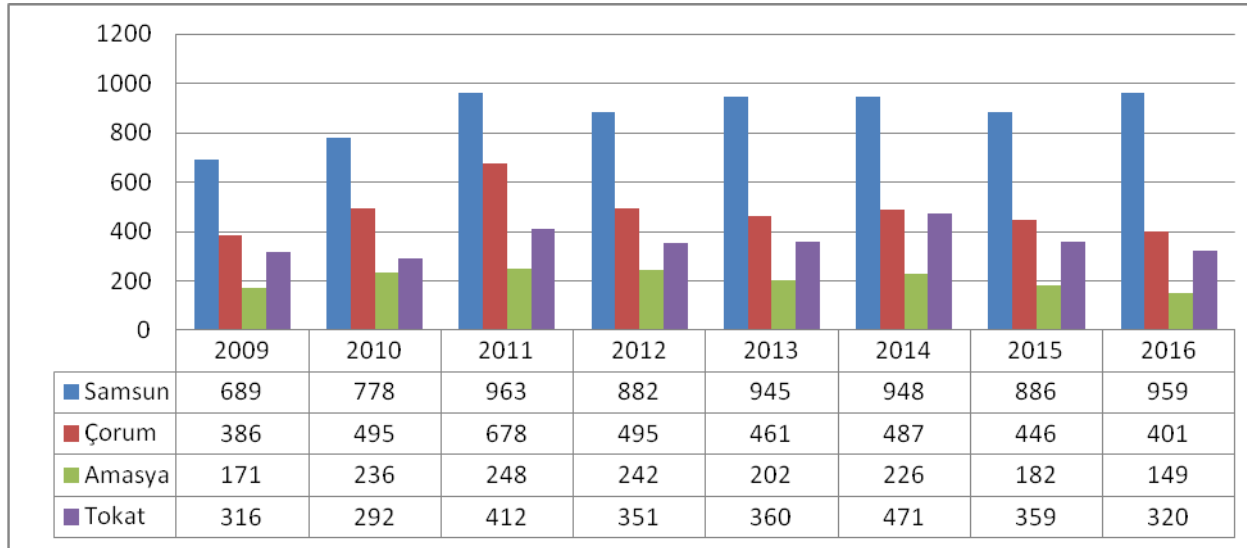
Tablo 6 ve Tablo 6 birlikte değerlendirildiğinde, TR83 Bölgesinde 2008/2016 yılları arasında geçen 8 yıllık süreçte esnaf sayısında azalma yaşanırken, işyeri sayısında artış yaşandığı görülmektedir. Bu durum TR83 bölgesinde açılan şirket sayısına nazaran, kapanan şirket sayısının daha fazla olduğu ile açıklanabilir.

Tablo 8: TR 83 Bölgesinde Açılan Şirket Sayısındaki Değişim% (2009-2016)

TR 83	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Değişim(%) (2014/2015)	2016	Değişim(%) (2015/2016)	Değişim (%) (2009/2016)
Samsun	689	778	963	882	945	948	886	-6,54	959	8,24	39,19
Çorum	386	495	678	495	461	487	446	-8,42	401	-10,09	3,89
Amasya	171	236	248	242	202	226	182	-19,47	149	-18,13	-12,87
Tokat	316	292	412	351	360	471	359	-23,78	320	-10,86	1,27
Toplam	1.562	1.801	2.301	1.970	1.968	2.132	1.873	-12,15	1.829	-2,35	17,09

Kaynak: TOBB, 2016 yılı verilerinden geliştirilmiştir.

Şekil 8: TR 83 Bölgesinde Açılan Şirket Sayısındaki Değişim Grafiği(2009-2016)

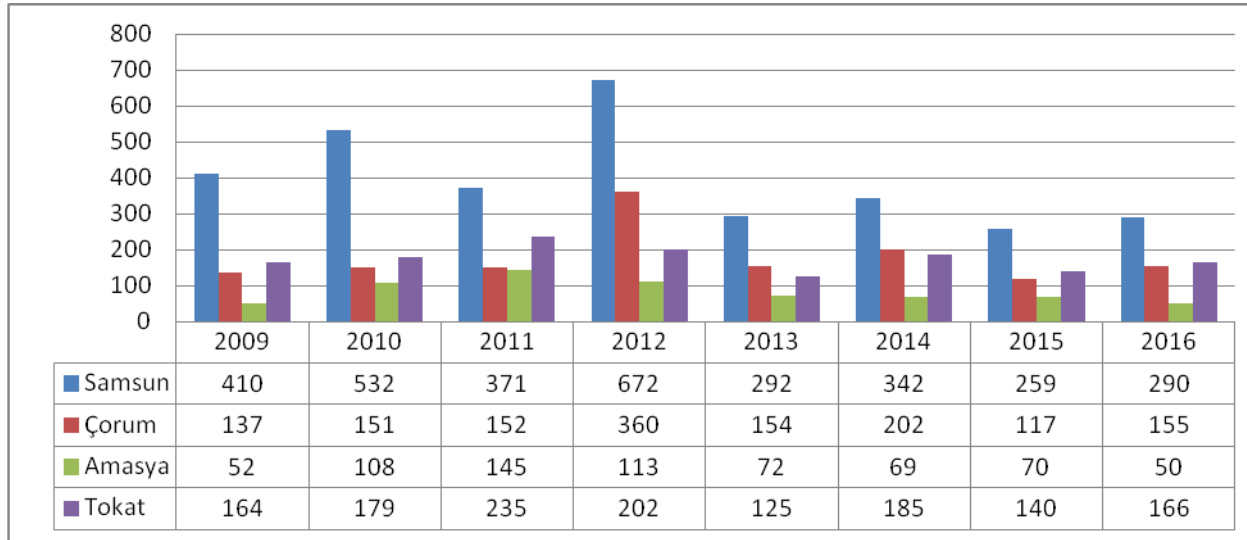
Tablo 8 ve Şekil 8'in verileri incelendiğinde; TR83 Bölgesinde 2009/2016 dönemini kapsayan 7 yıllık süreçte açılan şirket sayısında Amasya ili dışında artış olduğu görülmektedir. Ancak bu artış yıllar itibariyle süreksiz ve dalgalı bir seyir izlemektedir. 2014/2015 dönemini kapsayan bir yıllık süreçte TR83 Bölgesindeki tüm illerde açılan şirket sayısında azalma yaşandığı görülmektedir. 2015/2016 dönemini kapsayan bir yıllık süreçte ise TR83 bölgesindeki Samsun ili dışındaki illerde açılan şirket sayısında azalma olduğu görülmektedir. Uzun dönemde açılan şirket sayısında artış olmasına rağmen, kısa dönemde hem il, hem de bölge genelinde açılan şirket sayısının azaldığı görülmektedir.

Tablo 9: TR 83 Bölgesinde Kapanan Şirket Sayısındaki Değişim% (2009-2016)

TR 83	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Değişim(%) (2014/2015)	2016	Değişim(%) (2015/2016)	Değişim (%) (2009/2016)
Samsun	410	532	371	672	292	342	259	24,27	290	11,97	29,27
Çorum	137	151	152	360	154	202	117	42,08	155	32,48	13,14
Amasya	52	108	145	113	72	69	70	1,45	50	28,57	3,85
Tokat	164	179	235	202	125	185	140	24,32	166	18,57	1,22
Toplam	763	970	903	1.347	643	798	586	26,57	661	12,80	13,37

Kaynak: TOBB, 2016 yılı verilerinden geliştirilmiştir.

Şekil 9: TR83 Bölgesinde Kapanan Şirket Sayısındaki Değişim Grafiği (2009-2016)

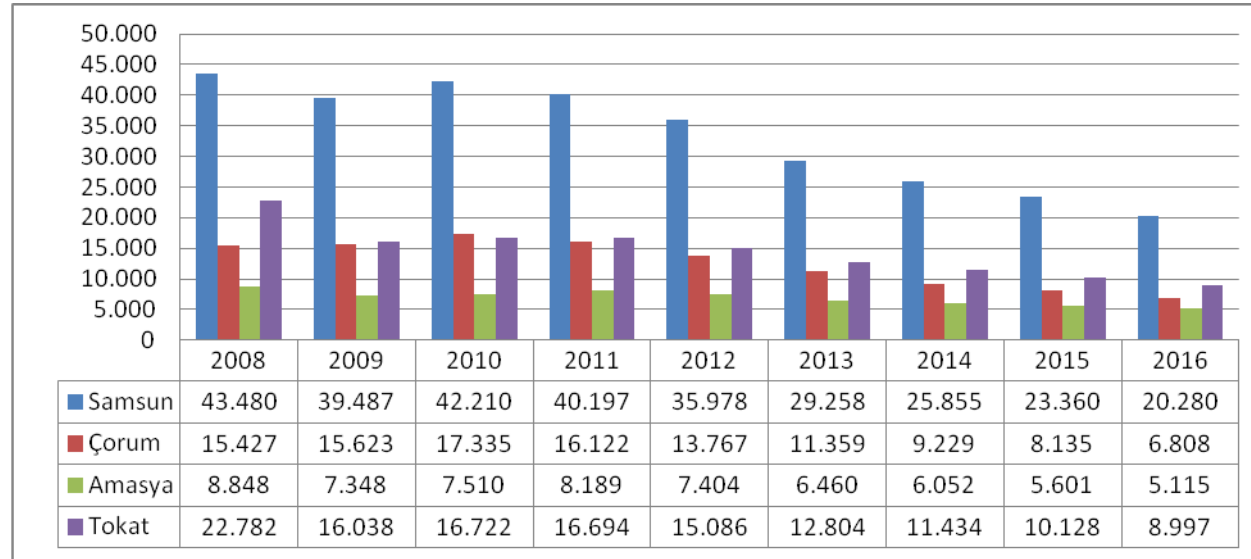
Tablo 9 ve Şekil 9'un verileri incelendiğinde; TR83 Bölgesinde 2009/2016 dönemini kapsayan 7 yıllık süreçte kapanan şirket sayısında gerek il gerekse bölge bazında dalgalı bir değişim yaşandığı görülmektedir. Çorum ili TR83 Bölgesi içerisinde uzun vadede kapanan şirket sayısının arttığı iller arasında yer almaktadır. 2014/2015 dönemini kapsayan bir yıllık süreçte TR83 bölgesinde Amasya ili dışındaki illerde kapanan şirket sayısı azalırken, 2015/2016 dönemini kapsayan bir yıllık süreçte bölgede yer alan iller arasında Amasya ili hariç diğer illerde kapanan şirket sayısının artış gösterdiği görülmektedir. Kapanan şirket sayılarında gerek uzun gerekse kısa dönemde hem il hem de bölge bazlı dalgalı bir seyir izlendiği söylenebilir.

Tablo 10: TR 83 Bölgesi Çiftçi Sayısındaki Değişim% (2008-2016)

TR 83	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Değişim(%) (2014/2015)	2016	Değişim(%) (2015/2016)	Değişim (%) (2008/2016)
Samsun	43.480	39.487	42.210	40.197	35.978	29.258	25.855	23.360	-9,65	20.280	-13,18	-46,54
Çorum	15.427	15.623	17.335	16.122	13.767	11.359	9.229	8.135	-11,85	6.808	-16,31	-55,87
Amasya	8.848	7.348	7.510	8.189	7.404	6.460	6.052	5.601	-7,45	5.115	-8,68	-42,19
Tokat	22.782	16.038	16.722	16.694	15.086	12.804	11.434	10.128	-11,42	8.997	-11,17	-60,51
Toplam	90.537	78.496	83.777	81.202	72.235	59.881	52.570	47.224	-10,17	41.200	-12,76	-54,49

Kaynak: TOBB, 2016 yılı verilerinden geliştirilmiştir.

Şekil 10: TR 83 Bölgesi Çiftçi Sayısındaki Değişim Grafiği (2008-2016)

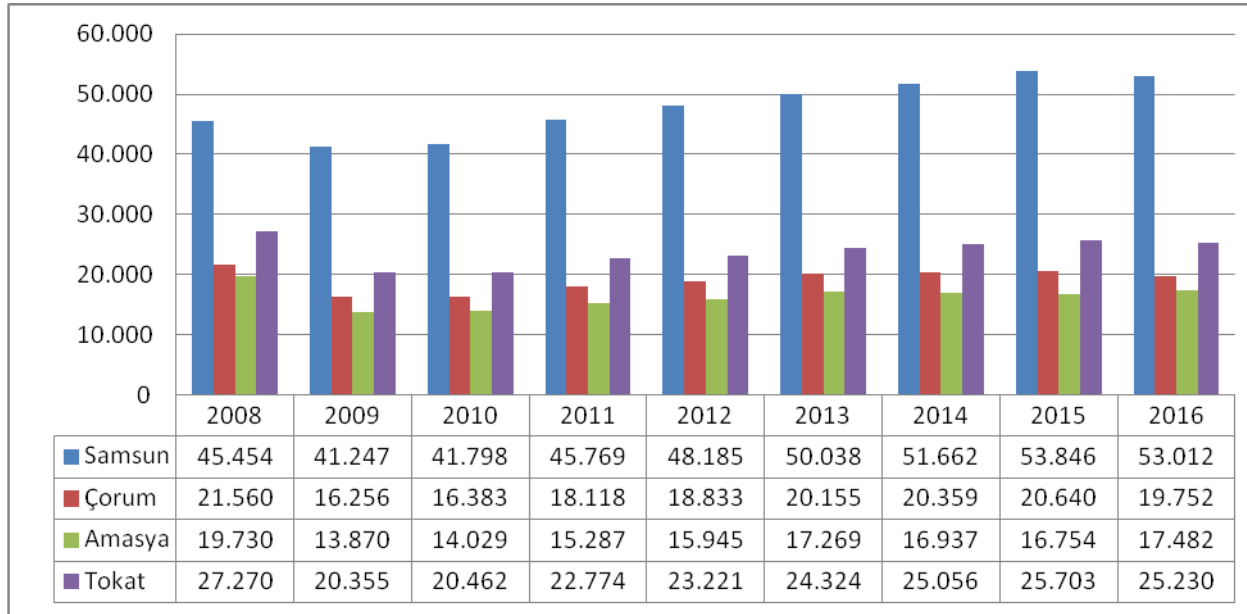
Tablo 10 ve Şekil 10'nun verileri incelendiğinde; TR83 Bölgesinde Çiftçi sayının 2008/2016 dönemini kapsayan 8 yıllık süreçte yaklaşık olarak %50 oranında azaldığı söylenebilir. 8 yıllık süreçte bölge genelinde çiftçi sayısı %54,49 oranında azalırken, en yüksek düşüş %60,51 oranıyla Tokat ilinde, en düşük azalma %42,19 oranıyla Amasya ilinde gerçekleşmiştir. Kırsal alanda yaşanan göçler, çiftçi sayısındaki azalmanın en önemli göstergesidir. Gerek 2014/2015 dönemi ve gerekse 2015/2016 dönemini kapsayan bir yıllık süreçte çiftçi sayısında hem il hem de bölgesel bazlı azalmanın yaşandığı söylenebilir. TR83 bölgesinde geçen 8 yıl içerisinde çiftçi sayısının sürekli ve istikrarlı olarak azaldığı görülmektedir.

Tablo 11: TR 83 Bölgesi Kamu Çalışan Sayısındaki Değişim% (2008-2016)

TR 83	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Değişim(%) (2014/2015)	2016	Değişim(%) (2015/2016)	Değişim (%) (2008/2016)
Samsun	45.454	41.247	41.798	45.769	48.185	50.038	51.662	53.846	4,23	53.012	-1,55	16,63
Çorum	21.560	16.256	16.383	18.118	18.833	20.155	20.359	20.640	1,38	19.752	-4,30	-8,39
Amasya	19.730	13.870	14.029	15.287	15.945	17.269	16.937	16.754	-1,08	17.482	4,35	-11,39
Tokat	27.270	20.355	20.462	22.774	23.221	24.324	25.056	25.703	2,58	25.230	-1,84	-7,48
Toplam	114.014	91.728	92.672	101.948	106.184	111.786	114.014	116.943	2,57	115.476	-1,25	1,28

Kaynak: TOBB, 2016 yılı verilerinden geliştirilmiştir.

Şekil 11: TR 83 Bölgesi Kamu Çalışan Sayısındaki Değişim Grafiği(2008-2016)

Tablo 11 ve Şekil 11'in verileri incelendiğinde; TR83 bölgesinde 2008/2016 dönemini kapsayan 8 yıllık süreçte kamu çalışan sayısı değişim oranında dalgalı bir seyir izlendiği söylenebilir. Bu süreçte kamu çalışan sayısının bölge bazlı arttığı, il bazlı ise Samsun ili dışında azalma gösterdiği görülmektedir. 8 yıllık süreçte sadece Samsun ilinde kamu çalışan sayısı artarken bölgedeki diğer illerde düşüş yaşandığı görülmektedir. 2014/2015 dönemini kapsayan bir yıllık süreçte kamu çalışan sayısının bölge bazlı arttığı, Amasya ili dışında, bölgedeki diğer illerde de artış yaşandığı söylenebilir. 2015/2016 dönemini kapsayan bir yıllık süreçte ise kamu çalışan sayısında bölge bazlı azalmanın yaşandığı, sadece Amasya ili dışındaki tüm illerde de benzer bir durumun yaşandığı görülmektedir.

Tablo 12: TR83 Bölgesi Nüfus Sayısındaki Değişim%(2016)

TR 83	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Samsun	1.191.926	1.198.574	1.203.611	1.208.179	1.213.165	1.218.424	1.223.774	1.228.959	1.233.677	1.250.076	1.252.693	1.251.729
Çorum	567.609	566.094	563.698	560.968	558.300	555.649	552.911	549.828	545.444	540.704	535.405	534.578
Amasya	333.927	333.768	333.110	332.271	331.491	330.739	329.956	328.674	323.675	324.268	334.786	323.079
Tokat	641.033	639.371	636.715	633.682	630.722	627.781	624.744	620.722	617.158	624.439	617.802	608.299
Toplam	<u>2.734.495</u>	<u>2.737.807</u>	<u>2.737.134</u>	<u>2.735.100</u>	<u>2.733.678</u>	<u>2.732.593</u>	<u>2.731.385</u>	<u>2.728.183</u>	<u>2.719.954</u>	<u>2.739.487</u>	<u>2.740.686</u>	<u>2.717.685</u>
TR83	2012	2013	2014	2015	2016	Değişim % 2015/2016	Değişim % 2011/2016	Değişim% 2000/2016				
Samsun	1.251.722	1.261.810	1.269.989	1.279.884	1.295.927	1,25	3,53	8,73				
Çorum	529.975	532.080	527.220	525.180	527.863	0,51	-1,26	-7,0				
Amasya	322.283	321.977	321.913	322.167	326.351	1,30	1,01	-2,27				
Tokat	613.990	598.708	597.920	593.990	602.662	1,46	-0,93	-5,99				
Toplam	<u>2.717.970</u>	<u>2.714.575</u>	<u>2.717.042</u>	<u>2.721.221</u>	<u>2.752.803</u>	1,16	1,29	0,67				

Kaynak: TOBB, 2016 yılı verilerinden geliştirilmiştir.

Şekil 12: TR83 Bölgesi Nüfus Sayısındaki Değişim Grafiği(2000-2016)

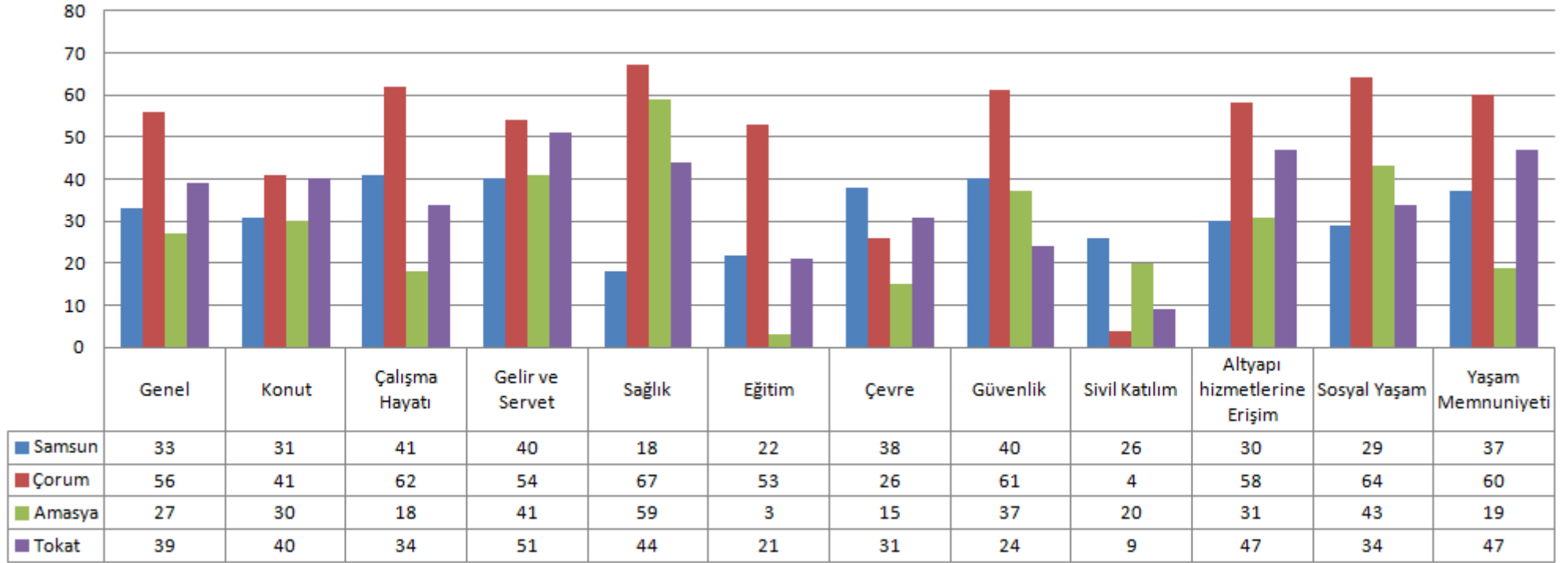
Tablo 12 ve Şekil 12'nin verileri incelendiğinde; TR83 Bölgesinde nüfus sayısının genel olarak bir yıllık, beş yıllık ve 16 yıllık süreçlerde artış gösterdiği görülmektedir. 2015 yılına göre 1,16, 2011 yılına göre 1,29 ve 2000 yılına göre 0,67 oranında nüfus artışlarının yaşandığı söylenebilir. TR83 Bölgesi içerisinde 2015 yılına göre bir yıllık süreçte tüm illerde nüfus artışı yaşanırken, 5 yıllık süreçte Tokat ve Çorum illeri hariç tüm illerde nüfus artışı yaşanmıştır. 2000 yılına göre ise Samsun ili dışında tüm illerde nüfus sayısında son 16 yılda azalma olduğu görülmektedir. Son 16 yıllık süreçte Çorum ilinde %7, Amasya ilinde %2, Tokat ilinde %6 oranında nüfus azalmıştır. Samsun ilinde ise 16 yıl öncesine göre nüfus yaklaşık %10 oranında artış göstermiştir. TR83 bölgesi içerisinde Çorum ilinin nüfus sayısının 2000-2012 yılları arasında sürekli azalma gösterdiği, son 5 yıl içerisinde ise nüfus artış oranında dalgalı bir seyir yaşandığı söylenebilir.

Tablo 13:TR83 Bölgesi Yaşam Endeksi Sıralama Değerleri (2015)

TR83	Genel	Konut	Çalışma Hayatı	Gelir ve Servet	Sağlık	Eğitim	Çevre	Güvenlik	Sivil Katılım	Altyapı hizmetlerine Erişim	Sosyal Yaşam	Yaşam Memnuniyeti
Samsun	33	31	41	40	18	22	38	40	26	30	29	37
Çorum	56	41	62	54	67	53	26	61	4	58	64	60
Amasya	27	30	18	41	59	3	15	37	20	31	43	19
Tokat	39	40	34	51	44	21	31	24	9	47	34	47
<u>Genel Ortalama</u>	<u>39</u>	<u>36</u>	<u>39</u>	<u>47</u>	<u>47</u>	<u>25</u>	<u>28</u>	<u>41</u>	<u>15</u>	<u>42</u>	<u>43</u>	<u>41</u>

Kaynak: TOBB, 2016 yılı verilerinden geliştirilmiştir.

Şekil 13 : TR83 Bölgesi Yaşam Endeksi Sıralama Değerleri Grafiği (2015)

TR83 Bölgesinde yer alan illerin 81 il içerisindeki yaşam endeksi sıralama değerlerini içeren Tablo 13 ve Şekil 13'ün değerleri incelendiğinde; 81 il içerisinde Genel yaşam endeksi sıralaması diğer illere göre en yüksek olan ilin Amasya olduğu görülmektedir. Diğer iller sırasıyla Samsun, Tokat ve Çorum'dur. Çorum ili Türkiye geneli yaşam endeksi genel sıralamasında 56. Sırada yer almaktadır. 81 il içerisinde genel yaşam endeksini belirleyen eğitim sıralamasında Amasya ili 3. Sırada yer alırken, Sivil Katılım sıralamasında Çorum ili Türkiye Genelinde 4. Sırada yer almaktadır. Çorum ili TR83 Bölgesindeki diğer illere göre Genel, Konut, Çalışma Hayatı, Gelir ve Servet, Sağlık, Eğitim, Güvenlik, Altyapı Hizmetlerine Erişim, Sosyal Yaşam ve Yaşam Memnuniyeti sıralamasında sonuncu sırada yer almaktadır. Diğer illere göre sadece Sivil katılım sıralamasında daha ön sıralarda yer almaktadır. TR83 Bölgesi ortalama yaşam endeksi değerlendirildiğinde, Türkiye'deki 21 Bölge içerisinde Sivil Katılım, Eğitim ve Çevre konularında ön plana çıkmaktadır.

TR83 Bölgesi İhracat Rakamlarındaki Değişim %(2011-2016)

2011'e Göre %19,36 Oranında Azaldı	2015'e Göre %34,28 Oranında Azaldı
---	---

İller Bazında İhracat Rakamlarındaki Değişim%(2011-2016)

Samsun	Çorum	Amasya	Tokat
2011'e göre %17,18 oranında Azaldı	2011'e göre %2,20 oranında Azaldı	2011'e göre %51,36 oranında Azaldı	2011'e göre %52,32 oranında Azaldı
2015'e göre %8,96 oranında Azaldı	2015'e göre %57,1 oranında Azaldı	2015'e göre %65,31 oranında Azaldı	2015'e göre %17,17 oranında Azaldı

TR83 Bölgesinde İhracatçı Firma Sayısındaki Değişim%(2011-2016)

2011'e Göre %18,37 Oranında Arttı	2015'e Göre %1,31 Oranında Azaldı
--	--

İller Bazında İhracatçı Firma Sayısındaki Değişim%(2011-2016)

Samsun	Çorum	Amasya	Tokat
2011'e göre %21,67 oranında Arttı	2011'e göre %9,17 oranında Arttı	2011'e göre %23,53 oranında Arttı	2011'e göre %29,17 oranında Arttı
2015'e göre %1,98 oranında Azaldı	2015'e göre %3,15 oranında Arttı	2015'e göre Değişmedi	2015'e göre %13,89 oranında Azaldı

TR83 Bölgesinde Dış Ticaret Değerlerindeki Değişim%(2013-2015)

2013'e Göre %10,29 Oranında Azaldı	2014'e Göre %14,65 Oranında Azaldı
---	---

TR 83 Bölgesi Çalışan Sayısındaki Değişim%(2008-2016)

2008'e Göre %55,54 Oranında Arttı	2014'e Göre %8,25 Oranında Arttı	2015'e Göre %3,39 Oranında Azaldı
--	---	--

İller Bazında Çalışan Sayısındaki Değişim%(2008-2016)

Samsun	Çorum	Amasya	Tokat
2008'e göre %70,36 oranında Arttı	2008'e göre %41,63 oranında Arttı	2008'e göre %43,42 oranında Arttı	2008'e göre %41,90 oranında Arttı
2014'e göre %5,92 oranında Arttı	2014'e göre %9,61 oranında Arttı	2014'e göre %10,07 oranında Arttı	2014'e göre %12,47 oranında Arttı
2015'e göre %1,42 oranında Azaldı	2015'e göre %4,02 oranında Azaldı	2015'e göre %8,,84 oranında Azaldı	2015'e göre %4,32 oranında Azaldı

TR 83 Bölgesi Sigortalı Çalışan Kadın Sayısındaki Değişim%(2008-2016)

2008'e Göre %102,92 Oranında Arttı	2014'e Göre %17,48 Oranında Arttı	2015'e Göre %4,58 Oranında Azaldı
---	--	--

İller Bazında Sigortalı Kadın Çalışan Sayısındaki Değişim%(2008-2016)

Samsun	Çorum	Amasya	Tokat
2008'e göre %121,32 oranında Arttı	2008'e göre %72,35 oranında Arttı	2008'e göre %95,66 oranında Arttı	2008'e göre %89,79 oranında Arttı
2014'e göre %12,50 oranında Arttı	2014'e göre %23,41 oranında Arttı	2014'e göre %28,57 oranında Arttı	2014'e göre %20,65 oranında Arttı
2015'e göre %2,15 oranında Azaldı	2015'e göre %6,72 oranında Azaldı	2015'e göre %14,41 oranında Azaldı	2015'e göre %2,71 oranında Azaldı

TR 83 Bölgesi Esnaf Sayısındaki Değişim%(2008-2016)

2008'e Göre %6,60 Oranında Azaldı	2014'e Göre %3,36 Oranında Arttı	2015'e Göre %3,17 Oranında Azaldı
--	---	--

İller Bazında Esnaf Sayısındaki Değişim%(2008-2016)

Samsun	Çorum	Amasya	Tokat
2008'e göre %7,79 oranında Azaldı	2008'e göre %6,70 oranında Azaldı	2008'e göre %13,20 oranında Azaldı	2008'e göre %1,31 oranında Arttı
2014'e göre %3,86 oranında Arttı	2014'e göre %2,70 oranında Arttı	2014'e göre %3,40 oranında Arttı	2014'e göre %2,76 oranında Arttı
2015'e göre %3,86 oranında Azaldı	2015'e göre %3,56 oranında Azaldı	2015'e göre %1,66 oranında Azaldı	2015'e göre %2,03 oranında Azaldı

TR 83 Bölgesi İşyeri Sayısındaki Değişim%(2008-2016)

2008'e Göre %47,20 Oranında Arttı	2014'e Göre %3,57 Oranında Arttı	2015'e Göre %1,89 Oranında Azaldı
--	---	--

İller Bazında İşyeri Sayısındaki Değişim%(2008-2016)

Samsun	Çorum	Amasya	Tokat
2008'e göre %56,32 oranında Arttı	2008'e göre %27,31 oranında Arttı	2008'e göre %43,72 oranında Arttı	2008'e göre %47,59 oranında Arttı
2014'e göre %4,16 oranında Arttı	2014'e göre %4,11 oranında Arttı	2014'e göre %2,28 oranında Arttı	2014'e göre %2,18 oranında Arttı
2015'e göre %10,98 oranında Arttı	2015'e göre %0,98 oranında Arttı	2015'e göre %0,82 oranında Arttı	2015'e göre %4,33 oranında Arttı

TR83 Bölgesi Açılan Şirket Sayısındaki Değişim%(2009-2016)

2009'a Göre %17,09 Oranında Azaldı	2014'e Göre %12,15 Oranında Azaldı	2015'e Göre %2,35 Oranında Azaldı
---	---	--

İller Bazında Açılan Şirket Sayısındaki Değişim%(2009-2016)

Samsun	Çorum	Amasya	Tokat
2009'a göre %39,19 oranında Arttı	2009'a göre %3,89 oranında Arttı	2009'a göre %12,87 oranında Azaldı	2009'a göre %1,27 oranında Arttı
2014'e göre %6,54 oranında Azaldı	2014'e göre %8,42 oranında Azaldı	2014'e göre %19,47 oranında Azaldı	2014'e göre %23,78 oranında Azaldı
2015'e göre %8,24 oranında Arttı	2015'e göre %10,9 oranında Azaldı	2015'e göre %18,13 oranında Azaldı	2015'e göre %10,86 oranında Azaldı

TR83 Bölgesi Kapanan Şirket Sayısındaki Değişim%(2009-2016)

2009'a Göre %13,37 Oranında Azaldı	2014'e Göre %26,57 Oranında Azaldı	2015'e Göre %12,80 Oranında Arttı
---	---	--

İller Bazında Kapanan Şirket Sayısındaki Değişim%(2009-2016)

Samsun	Çorum	Amasya	Tokat
2009'a göre %29,27 oranında Azaldı	2009'a göre %13,14 oranında Arttı	2009'a göre %3,85 oranında Azaldı	2009'a göre %1,22 oranında Arttı
2014'e göre %24,27 oranında Azaldı	2014'e göre %42,08 oranında Azaldı	2014'e göre %1,45 oranında Arttı	2014'e göre %24,32 oranında Azaldı
2015'e göre %11,97 oranında Arttı	2015'e göre %32,48 oranında Arttı	2015'e göre %28,57 oranında Azaldı	2015'e göre %18,57 oranında Arttı

TR 83 Bölgesi Çiftçi Sayısındaki Değişim%(2008-2016)

2008'e Göre %54,49 Oranında Azaldı	2014'e Göre %10,17 Oranında Azaldı	2015'e Göre %12,76 Oranında Azaldı
---	---	---

İller Bazında Çiftçi Sayısındaki Değişim%(2008-2016)

Samsun	Çorum	Amasya	Tokat
2008'e göre %46,54 oranında Azaldı	2008'e göre %55,87 oranında Azaldı	2008'e göre %42,19 oranında Azaldı	2008'e göre %60,51 oranında Azaldı
2014'e göre %9,65 oranında Azaldı	2014'e göre %11,85 oranında Azaldı	2014'e göre %7,45 oranında Azaldı	2014'e göre %11,42 oranında Azaldı
2015'e göre %13,18 oranında Azaldı	2015'e göre %16,31 oranında Azaldı	2015'e göre %8,68 oranında Azaldı	2015'e göre %11,17 oranında Azaldı

TR 83 Bölgesi Kamu Çalışan Sayısındaki Değişim%(2008-2016)

2008'e Göre %1,28 Oranında Arttı	2014'e Göre %2,57 Oranında Arttı	2015'e Göre %1,25Oranında Azaldı
---	---	---

İller Bazında Kamu Çalışan Sayısındaki Değişim%(2008-2016)

Samsun	Çorum	Amasya	Tokat
2008'e göre %16,63 oranında Arttı	2008'e göre %8,39 oranında Azaldı	2008'e göre %11,39 oranında Azaldı	2008'e göre %7,48 oranında Azaldı
2014'e göre %4,23 oranında Arttı	2014'e göre %1,38 oranında Arttı	2014'e göre %1,08 oranında Azaldı	2014'e göre %2,58 oranında Arttı
2015'e göre %1,55 oranında Azaldı	2015'e göre %4,30 oranında Azaldı	2015'e göre %4,35 oranında Arttı	2015'e göre %1,84 oranında Azaldı

TR83 Bölgesi Nüfus Sayısındaki Değişim%(2000-2016)

2000'e Göre % 0,67 Oranında Arttı	2011'e Göre %1,29 Oranında Arttı	2015'e Göre %1,16 Oranında Arttı
--	---	---

İller Bazında Nüfus Sayısındaki Değişim%(2000-2016)

Samsun	Çorum	Amasya	Tokat
2000'e göre %8,73 oranında Arttı	2000'e göre %7,0 oranında Azaldı	2000'e göre %2,27 oranında Azaldı	2000'e göre %5,99 oranında Azaldı
2011'e göre %3,53 oranında Arttı	2011'e göre %1,26 oranında Azaldı	2011'e göre %1,01 oranında Arttı	2011'e göre %0,93 oranında Azaldı
2015'e göre %1,25 oranında Arttı	2015'e göre %0,51 oranında Arttı	2015'e göre %1,30 oranında Arttı	2015'e göre %1,46 oranında Arttı

KAYNAKÇA

Çorum Ticaret ve Sanayi Odası (2017), Ekonomik Rapor, Çorum.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği İl Bazlı İstatistiksel Veri Seti, 2016.